

Grundlæggende lederuddannelse

Nye Ledere

Foto: Kasper Henriksen

KURSUSMATERIALE

FDF UDDANNELSE

- FLYT DIG LIDT

INDLEDNING

FDFs Grundlæggende lederuddannelse består af forskellige moduler, der er forsøgt tilpasset de forskellige målgrupper, som skal gennemgå uddannelsen for at kunne udnævnes som ledere i landsforbundet.

Samtalematerialet NYE LEDERE er tænkt afviklet efter behov i kreds/netværk/landsdele. Materialerne her giver en række nødvendige og forhåbentlige brugbare værktøjer til at afvikle en introduktions aften for nye ledere. Det er ikke en forudsætning, at det er kredslederen i den nye leders kreds, der afvikler samtalen, da materialerne ikke lægger op til, at forventningsafstemning omkring konkrete opgaver er en del af denne aften, men i stedet sker eller er sket i kredsen. Materialet her er målrettet nye ledere, der er startet i FDF som voksne og dermed ikke har været gennem hele lederuddannelsen for unge.

Formålet med samtalen er

- At introducere nye ledere til FDF som idébetonet arbejde, der bygger på FDFs værdigrundlag
- At præsentere brugbare redskaber til planlægning og gennemførelse af det gode møde
- At synliggøre de mange muligheder ledere har i både kredsen, landsdelen og landsforbundet i forhold til lederuddannelse

Foto: Marianne Hansen, Lars Bertelsen, Thomas H. Nielsen

Program

Forslag til program for samtalen - indlæg selv pauser undervejs, der er luft til det

TID	INDHOLD	MATERIALER
19.00	Velkomst	
19.10	Oplæg om FDFs Værdigrundlag	Print af FDFs Værdigrundlag Projektor og slides Print af skema til øvelse Eventuelt print af blankt skema
20.00	Trekanten	Projektor og slides
20.10	FDFs Historie	Projektor og slides Manus
20.20	Opgave og ansvarsfordeling	Print af eksemplet "Sæsonstart" Eventuelt print af blankt skema
20.50	Introduktion til leder.fdf.dk	Projektor Internetadgang
21.20	Lov og orden	Projektor Internetadgang Print af børneattest
21.30	Underlige ord	Eventuelt Post-its
21.45	Andagt	Sangbøger
22.00	Farvel og tak	

Indhold

Velkomst

Byd de nye ledere velkommen og introducer dem kort til aftenens program. Hvis aftenen afvikles på tværs af flere kredse, kan du allerede fra starten høre deltagerne ad, om de har været igennem en forventningsafstemning i forhold til konkrete opgaver i kredsen og hvis ikke, så opfordre dem til at tage en sådan snak med deres kredsleder umiddelbart efter aftenen.

Værdioplæg

I FDF baserer vi arbejdet på et fælles værdigrundlag, som det formentligt vil være de færreste helt nye ledere, der kender. Et kendskab til værdigrundlaget kan være med til at gøre det lettere for nye ledere at forstå vores formål.

Genfortæl de 8 punkter i FDFs værdigrundlag – benyt eventuelt de to slides med teksten til værdigrundlaget undervejs, så deltagerne kan læse selve ordlyden selv.

Giv deltagerne 5 – 10 minutter til at summe i mindre grupper over værdigrundlaget efter din gennemgang. Saml op på eventuelle spørgsmål fra deltagerne. Det kan dels være forståelsesspørgsmål eller reaktioner på noget, der ”forstyrrer” eller provokerer deltagerne.

Øvelse:

Deltagerne skal nu gennemgå et eksempel på et tumlingeprogram og overveje, hvilke punkter i værdigrundlaget, de forskellige aktiviteter relaterer til. Print på forhånd, så der er skemaer nok til alle.

Der sættes kryds ud for alle de værdier, den enkelte aktivitet kommer omkring.

	Kristent menne- skesyn	Leg og fantasi	Høre til i fælles- skab	Ansvar for verden	Udhol- denhed og ro- busthed	Visioner og drømme	Selvstæn- dighed	Brugbare færdighe- der
Mad på bål								
Filmaften								
Sælge lodsedler								
Kirke- mærke								
Gå 5 km								
Teltweek- end								
Kunstner- aften								

Julehygge								
Jeres forslag?								

Giv deltagerne ca 15 min til at diskutere to og to, hvorefter I fælles samler op. Skemaet findes også i en version, hvor der ikke er fyldt aktiviteter ind, som deltagerne efterfølgende kan brug som et værktøj i deres egen fremtidige planlægning.

Trekanten

For at hjælpe deltagerne til en forståelse af, at vi i FDF vil noget med alt det, vi gør – hvad enten det nu er at gå fem km med tumlingene, bygge store raftekonstruktioner med seniorerne eller lave piratweekend med piltene, kan det være godt at få det sat lidt på formel. Så meget som det nu overhovedet alder sig gøre i en organisation, hvor vi hylder kreativitet og skøre indfald.

Pointen med at benytte trekanten er, at for at et møde i FDF fungerer, er det vigtigt, at alle tre elementer er tilstede. Hvis man bare har en skør idéramme og en forkyndelse, men glemmer, at der også skal være meningsfyldte aktiviteter, fungerer mødet ikke.

I de slides, der hører med til samtalematerialet, finder du dels ”formlen” og dels et helt konkret eksempel på en aktivitet sat ind i den ramme trekanten giver os.

Vis deltagerne den første af de to slides og bed dem så om at komme med bud på, hvordan den kan bruges i praksis, før du viser dem det konkrete eksempel.

FDFs historie

For at deltagerne kan få en idé om FDF som idébetonet arbejde kan det være en hjælp at få en kort introduktion til, hvordan og hvorfor FDF i sin tid blev stiftet.

Vi har valgt at lave en meget kort introduktion ved hjælp af blot 11 slides, der til sammen ikke bør tage mere end 8½ minut at præsentere – det giver ca 45 sekunder pr slide. Der var sikkert meget andet og masser af anekdoter, du kunne komme i tanke om. Og det står dig naturligvis helt frit for at tilpasse det til netop dit oplæg.

SLIDE NUMMER	INDHOLD	OPLÆG TIL MANUSKRIFT
8	Holger Tornøe og Ludvig Valentiner	Stifterne af FDF. De stiftede FDF som en udvikling af søndagsskolerne på Frederiksberg. Begge havde de rod i det kirkelige børne- og ungdomsarbejde.

9	March og Raftebyggeri	I de første år af FDFs historie var aktiviteterne primært march med trægeværer, eksercits, forkyndelse og sang. Det ændrede sig markant lige omkring 1. Verdenskrig, hvor FDF skiftede til friluft aktiviteter og lejrLiv, som vi også kender det mange steder i dag.
10	Landslejrplakaten fra 1926	Den første landslejr (Marselisborglejren) foregik i 1926 i det sydlige Aarhus. Aktiviteterne var primært væbneridræt; raftebyggeri, madlavning over bål, løb og forskellige former for sport. Kon Christian X besøgte lejren og det har siden været et tradition, at majastæten besøger FDFs landslejre, da både Kong Frederik IX og Dronning Margrethe 2. har været protektorer for FDF.
11	Billeder af de forskellige Slettebygninger	I 1928 købte FDF de første områder af det, vi i dag kender som Sletten, der ligger ved Julsø for foden af Himmelbjerget. Siden har FDF købt større områder og i dag er området FDFs store friluftscenter. Der findes flere lejrbygninger på området, hvoraf den største hedder Det Ny Sletten.
12	FPF skjold + Willy Graversen	I 1952 stiftede FDS daværende generalsekretær, Willy Graversen, FPF, så pigerne også kunne få lov at være med. FPF fik sin lejrbase på Vork, der ligger ved Vejle.
13	FPF og FDF skjolde	Godt 20 år senere i 1974 vælger man at slå de to forbund sammen og i årene umiddelbart efter slås de fleste lokale kredse i henholdsvis FPF og FDF sammen, så aktiviteterne nu køres fælles for drenge og piger.
14	Missionsprojekt plakater	Siden 1976 har det været en fast del af FDFs arbejde at have skiftende missionsprojekter. Formålet med projekterne har dels været at yde decideret hjælpearbejde i samarbejde med missions- og udviklingsorganisationer og dels at lære børn og unge i FDF at tage et medansvar for verden.
15	Landslejrplakater	I 1976 havde man også sin første fælles landslejr på Sletten. Landslejrene foregår hvert femte år og er for de fleste FDFere nogle af de helt store højdepunkter og noget, man helst ikke går glip af.
16	Silkeborg Højskole og Kongeådalens Efterskole	I 1969 stiftes Silkeborg Højskole og i 1979 kommer den første FDF efterskole, Kongeådalens Efterskole. FDFs skoler bygger på FDFs værdigrundlag, men er målrettet alle unge i Danmark. Skolerne bruges udover almindelig skoledrift til masser af forskellige kurser og arrangementer for både landsdele og landsforbund.
17	Bycenter Rysensteen	I 1991 indvies Bycenter Rysensteen og Forbundskontoret flytter dertil. Rysensteen er i dag rammen omkring landsforbundets administration, kurser, lejre og en lang række byaktiviteter.
18	Uniformer	Uniformen eller forbundsdragten har i FDF gennem tiden skiftet lidt. Det startede med matrostrøjen, der var med til at skabe lighed mellem

		drengene, fordi alle drenge på den tid i forvejen havde en matrostrøje. Billederne viser overgangen frem til den forbundskjorte, vi bruger i dag.
--	--	---

Opgave og ansvarsfordeling

Det kan nogle gange være en udfordring helt at bevare overblikket over, om man nu kan nå alle de gode idéer man fik, da man planlagde et arrangement eller et møde. For hvor lang tid tager det egentligt at finde og snitte sin egen snobrødspind? Og hvordan er vi nu helt sikre på, at vi har alt det, vi skal bruge til en given aktivitet uden alt blot hænger på én enkelt leder?

Her kan det for både nye og garvede ledere være en hjælp at fordele opgaver og ansvar for alle elementerne både før, under og efter et arrangement på forhånd, så er der større chance for, at både børn og ledere får en god oplevelse.

Herunder har vi illustreret det med et eksempel fra et sæsonstartsarrangement for hele kredsen.

TID	AKTIVITET	MATERIALER	ANSVARLIG
16.45	Uddele kort i huset	Kopier af skattekort	Grethe
17.00	Skattejagten starter		
	Ringridning	Banner, Trillebør, ring, snor	Mathias og Steffen
		Pølser og fryseposer	Grethe
	Snobrødspinde	Dolke, plaster, banner	Thomas og Helene
		Pilegrene	Søren
		Transport	Torsten
18.00	Skattejagten slutter		
18.00	Modtagelse og bål	Glødebål, kiks, saft, kaffe, ketchup, sennep	Lasse
	Snak med forældre	Foldere Kopiering	Bestyrelsen Thomas Torsten
18.30	Samling ved flaget	Flag	Mathias

	Fordeling på klasser		Gitte
	Aktivitet i klassen	Selv ansvarlige	Klasselederne
19.00	Samling ved flaget Aftenandagt Praktiske oplysninger	Sedler om sørøverdag og majslabyrint	Grethe Gitte
19.25	Tage flaget ned		Thomas
19.30	Slut		
Efter	Oprydning		Alle
Før	Uddele kort og plakater	Plakater Skattekort Trykning	Steffen, Mathias og Mikkel Thomas Grethe Torsten
Før og efter	Avis		Grethe
Før og efter	Hjemmeside		Lasse
Før og efter	Facebook		Grethe

Print skemaet til deltagerne og gennemgå kort med dem, hvilke faldgruber der kan være forbundet med ikke at have tænkt et arrangement helt igennem, før det afvikles. Hvad sker der eksempelvis med et sæsonstartsarrangement, hvis man ikke har husket at kommunikere, at det finder sted? Eller hvordan virker en skattejagt, hvis den der har skattekortene kommer en halv time for sent? Eller hvordan fungerer det, hvis alle lederne sætter sig til at drikke kaffe med forældrene?

Lad herefter deltagerne i mindre grupper forsøge at udfylde et blankt skema på et tænkt klassemøde. De kan fx bruge en af idéerne fra planen over tumlingemøder i oplægget omkring FDFs Værdigrundlag.

Introduktion til leder.fdf.dk

Hjemmesiden leder.fdf.dk er et vigtigt værktøj for ledere i FDF. Det er dels et sted, hvor man kan følge med i, hvad der sker i FDF og dels er det stedet, hvor man kan hente masser af inspiration til aktiviteter og naturligvis en lang række praktiske informationer, der kan være godt at kende til.

Det er derfor også en hjemmeside, der indeholder så mange informationer, at det kan være vanskeligt som ny at overskue, hvor man skal begynde at lede, når man lige står og mangler en god idé til en aktivitet for puslinge.

Vi foreslå derfor en rundtur på nogle af de sider, vi umiddelbart tænker er dem, man først får brug for som ny leder i FDF. Kender man først til nogle, så kan man efterhånden selv udforske resten.

Forsiden: <http://leder.fdf.dk/>

Her finder man de seneste nyhedshistorier og med bjælken øverst kan man navigere til en række undersider (nyheder, uddannelse, inspiration, kredsservice, organisation og kontakt)

Mærkedatabasen: <http://leder.fdf.dk/inspiration/aktiviteter/maerker/>

Her finder man dels en introduktion til hele konceptet omkring mærkestrukturen og pædagogikken bag.

Samtidig findes også oversigten over alle mærkerne og et væld af aktivitetsforslag til de enkelte niveauer. Det kan derfor være et fint sted at starte, når man sidder og skal finde på aktiviteter til de kommende møder.

Mærkedatabasen findes i øvrigt også som app til iPhone og Android, hvis man ønsker informationerne lige ved hånden fremfor at skulle omkring hjemmesiden.

Legedatabasen: <http://leder.fdf.dk/inspiration/aktiviteter/legedatabasen/>

En fantastisk samling af lege til nærmest enhver anledning. Det er muligt at søge på forskellige kategorier, på antallet af deltagere, på aldersgrupper eller på navnet på en specifik leg.

Den kan bruges både, når man planlægger sit sæsonprogram eller hvis man lige mangler en hurtig leg.

Legedatabasen findes lige som mærkedatabasen også som app til smartphones.

Løbsdatabasen: <http://leder.fdf.dk/inspiration/aktiviteter/loebdatabasen/>

Hvis man står overfor at skulle planlægge sit første løb for en flok pilte kan løbsdatabasen hjælpe med forklaringer på forskellige typer af løb og konkrete idéer til poster på løbene.

Mødedatabase: <http://leder.fdf.dk/inspiration/aktiviteter/moededatabase/>

Endeligt er der mødedatabasen, hvor man kan finde grydeklare mødeidéer af nærmest enhver slags.

Introduktionen har primært fokuseret på inspirationsdelen af hjemmesiden, da rigtig mange brugbare værktøjer for en ny leder er samlet her.

Lov og orden i FDF

Du kan eventuelt vælge at knytte dette afsnit an på introduktionen til hjemmesiden ved at vise, hvor man finder blanketter fx børneattesten <http://leder.fdf.dk/kredsservice/blanketter/>

Der lægges her ikke op til noget længere foredrag omkring forskellige regler og politikker i FDF. Men det er dog væsentligt, at nye ledere i FDF er bekendt med et minimum af de regler og politikker, der gælder i FDF og at de ved, hvor de kan læse mere.

Børneattesten, som du kan finde på linket her:

<http://leder.fdf.dk/fileadmin/filer/leder/Kredsservice/Blanketter/Borneattest280610.pdf>, er et lovkrav og dermed ikke noget, man som leder i FDF kan vælge fra at udfylde. Det kan for nye ledere opleves som mistænkeliggørelse og for enkelte lidt grænseoverskridende, at de allerede første eller anden gang, de er til FDF mødes blanketten.

Det er ligeledes for nogle vanskeligt at forstå konceptet om, at man skal betale kontingent for at få lov at yde et stykke frivilligt arbejde i FDF. Her er det derfor væsentligt at forstå reglen om, at der kun ydes tilskud til medlemmer, der selv har betalt minimum 75 kr/år i kontingent. Et tilskud som er en væsentlig del af både kredse og landsforbundets økonomi.

Vi vil også lægge op til en introduktion til landsforbundets alkoholpolitik og samværsregler. Du kan finde dem på henholdsvis:

<http://leder.fdf.dk/kredsservice/samvaersregler/alkohol/>

<http://leder.fdf.dk/kredsservice/samvaersregler/>

Du kan i den her forbindelse kun introducere til landsforbundets politikker og regler, men samtidig kan du opfordre deltagerne til at orientere sig om de politikker og regler, man har i deres respektive kredse, hvis de ikke allerede er blevet introduceret til dem af deres kredsleder.

Underlige ord

Som afrunding på en aften med en introduktion til dele af FDFkulturen skal der være plads til, at deltagerne kan få lov til at stille nogle af de spørgsmål, som det kan være svært at stille i det daglige.

Vi bruger i FDF et sprog og en masse ord, som alle os, der er vokset op med FDF sagtens kan forstå, men som for nye kan virke helt uforståelige. Hvorfor kalder vi fx en ung på 15 – 18 år for en senior, når det de fleste andre steder i samfundet henviser til en noget ældre person?

Bed deltagerne om at skrive/ sige nogle af de ord, vendinger, steder etc. som de ikke helt forstår eller som de gerne vil have uddybet. Og forsøg så efter bedste evne at "oversætte". Lad endelig andre deltagere tage del i "oversættelsen", hvis de allerede har knækket koden.

Andagt

Sang

"Menneske din egen magt"

Refleksioner

Vi har som voksne ansvar for mange ting: Vi har ansvar for hinanden, det vil sige voksne og voksne imellem og for vores søskende og vores venner, ja, for ethvert medmenneske, der står over for os.

Teologen K.E. Løgstrup sagde engang: "Det enkelte menneske har aldrig med et andet menneske at gøre, uden at det holder noget af det andet menneskes liv i sin hånd".

Men det er ikke altid lige let at bære dette ansvar, hvad enten det drejer sig om ansvaret for sin lillesøster på en rejse, at udvise ansvarlighed i forhold til sine forpligtelser på jobbet, eller ansvar for at værne om alt det skabte.

Det kræver omtanke, hensynsfuldhed og fornuft. "Man bliver først fornuftig, når man har brændt vingerne", har en klog eller bare erfaren mand engang sagt.

Dette, at man først bliver fornuftig, når man har brændt sine vinger, måtte en ung mand i en græsk legende i bogstaveligste forstand sande. Hans navn var Ikaros. Han fik ganske vist ikke vingespidserne brændt, for det var ikke ilden, han frygtede, men vandet.

Ikaros var søn af Daidalos, opfinderen, der byggede en labyrint til kong Minos, hvor han kunne holde uhyret Minotaurus indesluttet. Da Daidalos havde bygget labyrinten, ville han sejle fra øen Kreta tilbage til Grækenland, men den idé syntes kong Minos ikke om. Han ville gerne have Daidalos til at opfinde flere ting, så han holdt ham og hans søn fanget på øen. Fængslet var et tårn, hvorfra Daidalos og Ikaros kunne se ud på mågerne, der svævede på havbrisen.

Daidalos tænkte: "Minos har nok magten over land og hav, men han behersker ikke luften. Vi vil flygte ad den vej". Daidalos fik samlet fjer nok og lavede af fjer og voks to sæt vinger, et til ham selv og et til sønnen Ikaros. De øvede sig i at løfte sig op og svæve på vingerne og Daidalos sagde til Ikaros: "Husk, flyv hverken for højt eller for lavt. Hvis du flyver for lavt vil bølgesprøjtet klumpe fjerene sammen og dine vinger bliver for tunge. Hvis du flyver for højt, vil solens hede smelte vokset og vingerne falder fra hinanden. Hold dig tæt til mig og det vil gå dig godt."

De steg op sammen. Til at begynde med var flyvningen rædselsvækkende og svimlende, men snart mærkede Ikaros en følelse af stor frihed. Han svang sig højere og højere og glemte sin fars advarende ord. Han glemte alt andet i denne verden end sin egen glæde. Han tænkte ikke på andet end sin egen stolthed og begejstring og ville flyve så tæt på himlen som han kunne. Han hørte ikke sin fars råb: "Du flyver for højt. Pas på solen. Kom ned!" Nærmere og nærmere solen fløj Ikaros, og langsomt begyndte vokset i hans vinger at blive blød. Fjerene begyndte at falde af og drive om i luften, og pludseligt smeltede vokset fuldstændigt. Ikaros faldt. Han flaksede og flaksede, men intet var tilbage til at bære ham. Han råbte på sin far, men for sent - med et skrig faldt han og styrtede i havet og forsvandt i bølgerne.

Ikaros tænkte kun på sin egen glæde, glemte faderens bud og glemte sit ansvar. Sådan var det også med profeten Jonas i det Gamle Testamente.

Han fik af Gud en ubehagelig opgave om at udråbe død og ødelæggelse over den store by Nineve, men flygtede fra sit ansvar. "Lad mig komme væk. Hvis jeg tar' til Nineve og siger at byen skal ødelægges, bliver de sure og det ender med at det er mig der ikke kommer derfra i live", tænkte Jonas. Som Ikaros trodsede sin fars anvisninger, trodsede Jonas Guds bud og flygtede for at redde sit liv. Efter at have været i havsnød om bord på et skib, kastet over bord og været tre døgn i bugen på en hval, blev Jonas spyttet i land igen.

Han indså at han ikke kunne flygte fra Guds ord og drog igen til Nineve for at udsige dommen

over byen. Og hvad skete der? Gud besluttede sig til alligevel ikke at slette byen. Jonas var rasende - og da den plante Gud havde ladet vokse til at skygge for ham visnede, blev han endnu mere rasende.

Men Gud sagde til Jonas: "Er det så stor en gåde, at jeg kan vise nåde? Du blev selv reddet i land og frelst og sidder og er rasende fordi en lille plante er visnende, men er ligeglad med at en stor by med så mange mennesker går til grunde? Du må holde op med at være hævnthirstig og grådig og i stedet tænke på at jeg er nådig". Ikaros og Jonas glemmer begge to deres ansvar og det, de er blevet bedt om. De tilsidesætter deres fars og Guds bud og kommer i stor nød. Men hvor Ikaros dør, er fortællingen om Jonas anderledes. Det er stadig forkert, at Jonas trodser Gud, men Jonas ender ikke på havets bund. Han har en nådig Gud, der frelser ham - hvorfor så ikke ønske denne frelse for alle andre også?

Spørgsmål til refleksion/debat

Snak om det at trodse et "du SKAL":

Hvorfor siger Gud "du skal"? Hvad betyder det?

Hvorfor hedder det "du skal elske din næste" og ikke fx "du må gerne elske din næste"?

Hvad får vi ud af at gøre som Bibelen siger, vi skal?

Hvad vil Gud med os?

Bøn

Kære Gud.

Tak for den nåde, du viser os. Tak for de gaver, du giver os og for de mennesker, vi lever sammen med.

Lær du os at sætte pris på dine gaver og vores medmennesker, så vi også ønsker det bedste for dem i bøn, tanker og handlinger.

Fadervor...

Afrunding

Som afsluttende bemærkning for aftenen kan du binde en sløjfe på andagten ved at lade den være eksemplarisk omkring forskellige elementer i en andagt; sang, fortælling, refleksioner og bøn. Altid tilpasset den konkrete målgruppe, så man hverken taler ned til eller hen over hovedet på dem, man holder andagt for.